

עין משפט
נר מצוה

צו:

הזורק פרק אחד עשר שבת

מסורת הש"ס

א כ מ י
ב ז ד ה ו
ט יג יד יו יז
כג כד כה כז

מוסף רש"י

השוכט. מוסף המיני כמכר
שקילין יורין ינעיל ענה.
המזיקין. כשמחזק חוט
הכנר מה כמכר עליו
נמקום ליטעו שלל יהא
מתח יתר מר, שמתוסה
ממקומו מהמכר יסח עט
הלבג ויטעו.

רבינו הגנאל

דחיה לה לאה הכי, והא
הכמה תולה דהראת
דיא כדתון בחשבוני אבות
מלאכות הוסיא מרישות
לרשות, ואיני דאויקטנה
במחילי מסכתא וזי אנת
כל עקרת חסין סמקוטי
הצאה ק"י לה, הריא דתא
אב (מתרא) [הודאן] תולדה,
ואיך מחייב ר' שמים
ונמא מחייב אחרת, והתניא
במקום אב רודיה, התניא
ר' אבוי ברביהו הרברים
אלא הזכיר ליש מלאכות,
שאנוני לו למשה סתויה,
וכל מאן דאית ליה
חילוקי מלאכות (וחללו)
הן אבות והואן תולדות,
ואויקטנה דאינו מחייב
אחרת במקום אב רודיה
אלא על חבא, ועל אחרת
רודיה לא מחייב אלא חדא,
ואילו רב יוקי לרב הורא
מר רה שפוטא ברב יהודה
אמר שפוטא אדר רבנו
אמר קטשיא ליה, (לא) רבי
יהודה אמר שפוטא לא קתי
לא אדר כלל אלא אדר
יהודה מחיה לה, דתניא
הזורק מרייהו לעובד
ד' אמות בהרי"ו ר' יהודה
מחייב וחכמים מוסיין, אמר
רב יהודה אמר שפוטא
מחייב חיה ר' יהודה שמים
אחת מסוה הצאה מרישות
לרשות אחרת משום משיב
ר' אבוי ברביהו, ויהודין
הוא רולמא ר' יהודה דתא
מאז מחייב כנון דמי צט
דנפק להריי תינו, ובהא
פליגי ר' יהודה סבר ריבין
[נפקא להרי"ו] קלושה
הריי כאלוי נחה שם
ונעשה משפוטא להפיק
חייב, ורבין סביר לא
אמרין קלושה כמי שהנחה
רכין שלא נעשה משפוטא
פטור לגמרי, דהיייל לענין
שבת מלאכה מחשבת אסרה
חורה, אבל אחרת במקום
אב אפילו ר' יהודה
לא מחייב, ובהכי טקא
למפטא שהא דתניא ר'
שמעתין, ואע"ג דרתה
יהודה מוסיף אף הוסיב
המזיקין סבלל דהני
תולדות נהנה, ודי יהודה

למימרא דמחייב רבי אחרת במקום אב והתניא כו'.
ה"ר פור"ם מנא ליה דמחייב אחרת במקום אב
דילמא הא דמחייב שמים היינו כשנדע לו ויחד ונדע לו
דרי יומן וירש לקיס ודמחייב אפילו כהולא והולא כהעלם אחת
ואור"י דלס כן לא היה רב יהודה
משמענו שום חידוש שחייב שמים ועל
כרחין אחת לאשמעין דרבי מחייב
אחרת במקום אב: כ"ה ס"ד
דתינא ר' יהודה מוסיף כו'. לפי מלא
דקס"ד דטעמא דרבי יהודה משום
דמחייב אחרת במקום אב אמאי
נקט טפי שובט ומדקדק איכא למימר
דקס"ד דרבנן נמי מחייב אחרת
נמקום אב ולא פליגי אלא כשונט
ומדקדק ואמרי דלאו היינו תולדה אלא
היינו משום מוסף וזורג אי נמי לא
מחייב רבנן אחרת במקום אב
ולדברי דרבי יהודה קאמר:

מאי לא דעבידננה לתריותהו בהרי
הרדי, און הלשון מיושב
דמשמע דלמסקנא לא קאי הייזוה
אינו דלמסקנא נמי דמפ" דר' יהודה
חשיב לכן אבות מיימי נמי דעבידינו
למריהו כהדי הדדי דאי דעבד הא
למדיה והאי למדיה דגריסין כמה
ספיקוס כהא לא הוא פליגי רבנן עליה
דמיפקו ליה דמשום תולדה הו ממיזיקין
ואומר ר"י דאין למקום וספיר גריסין
ליה ודי"פ לעולם דעבדה האי למדיה
והאי למדיה ופליגי נמיזיקין ודענין
ממש שובט ומדקדק ולרבנן משום
מיפקו ואורג ודי"פ דהוה מלי למידיחי
דעבידינו למריהו כהדי הדדי ורבי
יהודה סבר הני אבות כהדי הנכא אלא
ניחא ליה לדמיזיק דעביד האי למדיה
והאי למדיה דהשחא ע"ג טעמא דר"י
לאו משום דמחייב אחרת במקום
אב אלא משום דכוננו ניהו:

הריי כתב שם משמעון. הן
שפיעותא לא קיימא דלמסקין
ורבינא נמי דפריך לרב אשי אמילתא
דר"י אי הכי קצעי לה להכא לא
קצעי לה סבר דלא דמי לכחז שם
משמעון דאי דמי לא הו סרין מידי
דהא כי קא נעי דמתח סנוף ד'
כשנה כמתלת רה"ר ע"י קליטה הרי
כחז שם משמעון וזי אולה תו ד"א
ליחייב עלייהו דנעשיית משמעון
רשונה וליהי קאמר ש"ס לאו היינו
דלמנו ליה רבינא לרב אשי דלא הוה
ליה לאימיו מילמיה דרבינא אלא
שדולה למנון לו אף מה שהיה פשוט
לו הרי כחז שם משמעון:

הכ"י גריסין ודקאמרת הרי כתב
שם משמעון מי דמי התם
כו'. ואי גריסי ואמאי והרי כחז שם
משמעון אחי נמי שפיר אלא שהוא
קושיא ולספריס דגריסין אמר מר
פרין לפי מלא דקס"ד מעיקרא:
הניחא

דברים הדברים אלה הדברים. גבי שבת דמחייב ביהוה אלה הדברים
אשר ליה וגו' דברים משמע תרין ה"א מריני חד הא תלת אלה
בנימטריא תלמין ושם אלו ל"ט כו' ומיינא למה לי על כרחין לדעת
כמה משפוטא אדם מחייב כהעלם אחד על השבת ואי מחייב אחרת
נמקום אב כהעלם אחד הוה ליה
עובא: אמר ליה רב יוסף. לרב תנא:
מר פסטי לה. להא דרב יהודה אמר
שמואל מחייב היה רבי שמים אהא
דרבי: וקשיא ליה דרבי אדרבי, רב
יהודה לאו אהא אמרה אלא אדר'
יהודה ממני לה ולא קשיא ליה דלא
שאמון כעלמא דפטור ר"י אחרת
במקום אב: מרפ"י לרפ"י ועבר ד'
אמוס כרה"ר. קודם שמתח ליתא
תמיה הולאה חריקה ארבע אמות: ה"ג
ואסת משום סעברה. ורבנן פטרי
האעברה משום דלא סבירא ליה
קלושה כמה שהנחה ומאי כמי שהנחה
משפוטא כפתח חזורה ונעקרה ומה
לקוץ ד' אכל חייב הוא משום הולאה:
ואיסעביד ליה מחשבתו. שמה
בילתמה מיה הלכך חייב משום
הולאה אלא משום העברה לא מחייב
ואע"ג דלמשי ליה כמה שהנחה
ונעקרה והנחה משום דהיא חולה
במקום אב: אף השוכט. עט שאר
אבות מלאכות להא דלמין דלכך נמנו
שחז עשין כהעלם א' חייב על כל א'
ואי: שוכט. מכרכר ככרכר: ומדקדק.
לאחר שמחז החוט של ערב מכה
ככרכר כב' וג' מקומות. וי"מ מדקדק
משום האריגה כשיש צ' חוטיני כרוכין
זה עם זה ומוגדלים מן השאר ככלל
אותן ככרכר או כמחט: מאי לאו
דעבידינו לכולנו. שובט ומדקדק
כהדי שאר מלאכות דהא מוסוף קמני
ומיפק ואורג נמנו עם אבות מלאכות
ואלא מולדותיהו דמחייב שובט ככלל
מיפק: מאי מוסוף. הרי לא נמנו
אלא אבות: ולמאי דמסק ארעא
כו'. נמי נמי דמחייב אחרת במקום
אב כהא לאו תמיה איכא דאי להכא
לסוף ד' כשי לא דמתח הכא לא
מחייב האעברת ד' דלא עבר ממחלה
והולאה אריכא הוא דעביד: ואי להכא.
אלא היצאה קצעי לה דמתח הכא
לסוף ד' לא כשי לה דמתח וליחא
לזריקה ד' ולא מחייב לה דענין
עקירה ממחלת ד' כהרי"ר והנחה
לסוף ד' כהרי"ר והכא עט ליחא הפתח
הא לא נח והעביד לסוף ד' דמחייב
אחרת ומהו והולאה הוא דמחייב
דמקימה ממחנתו דהא נח כהרי"ר:
כאומר כל מקום שפוטא תנו.
וכיון דלא ליכפת ליה הויא ליה קיוס
ממשנה דמריהו: הרי כחז שם
משמעון. דתנן לקמן בפ' הנונה
[לקמן 97 קא.] דמייב כב' אמות
ואף על פי שמתכוין למלאכה

למימרא דמחייב רבי אחרת במקום אב
והתניא רבי אומר ר' דברים הדברים אלא
הדברים אלו ל"ט מלאכות שנאמרו למשה
בסיני אמר ליה רב יוסף מר אהא מתני לה
וקשיא ליה רבי אדרבי און אדרבי יהודה
מתנין ולא קשיא לן דתינא מרה"ר לרשות
הרבים ועבר ארבע אמות כרה"ר רבי יהודה
מחייב וחכמים פוטרין אמר רבי יהודה אחר
שמואל מחייב היה רבי יהודה שמים אחת
משום הוצאה ואחת משום העברה דאי ס"ד
חדא הוא דמחייב מכלל דרבנן פטרי לגמרי
הא אפיק לה מרה"ר לרה"ר ממאי דילמא
לעולם אימא לך ר' יהודה חדא הוא דמחייב
ורבנן פטרי לגמרי והכי משכחת לה כנון
דאמר עד דנפקא ליה לרה"ר תנוח ובהא
קמיפליג דר' יהודה סבר אמרינן קלושה כמה
שהנחה ואייתעבידא ליה מחשבתו ורבנן
סביר לא אמרינן קלושה כמה שהנחה וכלא
אייתעבידא ליה מחשבתו אבל אחרת במקום
אב לא מחייב רבי יהודה לא ס"ד דתינא רבי
יהודה י מוסוף אף השובט והמדקדק אמרו
לו שובט הרי הוא בכלל מוסף מדקדק הרי
הוא בכלל אורג מאי לאו דעבידינו לתריותיהו
בהרי הרדי וש"מ מחייב היה רבי יהודה
אחרת במקום אב (א) ממאי דילמא לעולם
דעבדה להא לחודה ווא לחודה ורבי יהודה
אחרת במקום אב אב מחייב ובהא קמיפליגי
דר' יהודה סבר הני אבות ניהו יורבנן סביר
הני תולדות ניהו תדע דקתני רבי יהודה
מוסיף אי אמרת בשלמא אבות מאי מוסוף
מוסיף אבות אלא אי אמרת תולדות מאי
מוסיף אימור נמי רבה ורב יוסף דאמר
תריותיהו לא חייב רבי יהודה אלא אחת א"ל
רבינא לרב אשי ולמאי דסליק אדעתין
מעיקרא דמחייב היה ר' יהודה שמים אי להכא
קצעי לה להכא לא קצעי לה אי להכא קצעי
לה להכא לא קצעי לה אמר ליה י באומר כל
מקום שתרצה תנוח: יפשיא נחבוין לזורק
שמנה זורק ארבע הרי כתב שם משמעון
י נחבוין לזורק ארבע זורק שמנה מהו מי
אמרין הא אפיק ליה או דילמא היכא דבעי
הא לא נח ולא היינו דאמר ליה רבינא לרב
אשי ר"א באומר כל מקום שתרצה תנוח
ודקאמרת הרי כתב שם משמעון מי דמי התם
כמה דלא כתיב שם לא מכתוב ליה שמעון
הכא כמה דלא זריק ארבע עט מזורקי
ליה תמו: תנו רבנן יהוהק מרשות הרבים
לרה"ר ורשות היחיד באמצע ד' אמות חייב
פחות

מסורת הש"ס

(א) למה ע. עה. מחלה כתיב
קחל עט למל סב. (ב) ס"ג
ס"ד. (ד) ס"ה. (ט) שמתח לה.
ו' ולפני ס"ו.

תורה אור השלם

י ויקהל משה את כל עדת
בני ישראל ויאמר אליהם
אלה הדברים אשר צוה י'
לעשות אתם: שבות לה א

הגהות הב"ב

(א) בריא אחרת במקום אב
(ב) ומתח דלמא וזי ויכא קא
מיפליג תמיה זריק ס"א
ולעולם אימא לך רבי
יהודה אחרת במקום
אב א מחייב ובהא קא
מיפליג:

רבינו הגנאל (הפסק)

מחייב אחרת במקום אב,
דתינא דיא. ואיסקנא וזי
ל"י יהודה אבות גמור,
וכוסוף להו כהרי אבות,
ואויקטנה רבה ורבי יוסף
דלא הוה מחייב ר' יוסף
יהודה אלא אחת, ואילו
רבינא לרבא למאי דסליק
אחרת פטיקא דמחייב ר'
יהודה שמים, א' הוה זורק
דעתו שנתח עט יציאתה
להרי ואין דעתו להעבירה
לרה"ר אמות כהרי' ארינ
דסכר קלושה כמי שהנחה,
כהעברה לא מחייב, דהא
לא נתכוון להעבירה ד'
אבות כהרי' דהא לא
מחייב אלא על מחשבתו,
כר' יוחנן דאמר בהפסח
תפיס מריה לזוית ומלך
עליהו והצריא לחריה פטור
שלא הייתה עקירה משעה
ראשונה לכן, ושני ליה
רבא לרבינא באומר הריני
זורק ודעתו כל מקום
שנחה כו הוא רבני, דכל
היכא דנח אמרינן הרי
נעשיית מחשבתו. יפשיא
נחבוין לזורק שמונה אמות
זורק ד' הרי כתב שם
משמעון וחייב. ואוקשינן
מי דמי, התם כמה דלא
כתב שם לא מכתוב ליה
שמעון וכאלו ממחלה כן
היתה מחשבתו [ל' ויחוב
שם ואחריו עין והנה נעשיית
מחשבתו ולפיכך חייב, אבל
זורק מי לא יגדל לזורק
חייב כבא אחת כו לא
נייה כביהין כלל. ונדרח.
זורק ח' חייב, אם אמר
כל מקום שתרצה תנוח,
וכבר פשיטה בבבא גמור.
ספרי כיעד הרצל בספרו,
רקתני דתם כבידשה אסור,
אמר כל מקום שתרצה
תנוח און, ואי לא לא
מחייב תרי' [והודק]
מרה"ר להרי' ורד"י
כאמור ד' אמות חייב.

